بەش:کوردی

کۆلێژ:پەروەردەی بنەڕەتیی

زانکۆ:سەلاحەددین

بابەت: زانستی زمان کارەکی خوێندنی ئێواران

پەرتووکی کۆرس(-کۆرسی یەکەم)

ناوی مامۆستا :پ.ی.د.سازان رەزا معین

ساڵ ٢٠٢٣-٢٠٢٤

پەرتووکی کۆرس
Course Book

1. **ناوی کۆرس**	زانستی زمان کارەکی
2. **ناوی مامۆستای بەرپرس**	پ.ی.د.سازان رەزا موعین
3. **بەش/ کۆلێژ**	کوردی
4. **پەیوەندی**	**ئیمێل:**sazan.moen@su.edu.krd **ژمارەی تەلەفۆن (بەپێی ئارەزوو):** **٠٧٥٠٤٩٨٠٥٧٧**
5. **یەکەی خوێندن (بە سەعات) لە هەفتەیەک**	بۆ نموونە تیۆری (٣)کاتژمێر پراکتیک:نییە
6. **ژمارەی کارکردن**	ئامادەبوونی مامۆستای وانەبێژ بۆ قوتابیان لە ماوەی هەفتەیەکدا (٣)کاتژمێر
7. **کۆدی کۆرس**	
8. **پرۆفایلی مامۆستا**	**لێرە مامۆستای وانەبێژ پرۆفایەلێک دەنووسێت لەسەر ژیانی ئەکادیمی خۆی (تەنها ئەکادیمی) یان ئاماژە بەBlog،Webpage ، Moodleدەکات**

	یەکەم / ژیاننامە و پلەی زانستیی ـ سازان ڕەزا معین لە ١٩٧٤/١/١ لە سلێمانی لەدایکبووە. ـ١٩٨٦ خوێندنی سەرەتایی لە قوتابخانەی (ئەیوبیە) لە شاری سلێمانی تەواوکردووە. ـ ١٩٨٩ خوێندنی ناوەندیی لە قوتابخانەی (نەورۆز) لە شاری سلێمانی تەواوکردووە. ـ ١٩٩٤ ئامادەیی لە قوتابخانەی (خانزاد) لە شاری سلێمانی تەواوکردووە. ـ ١٩٩٨ بە پلەی باشە بەکالۆریۆسی لە بەشی کوردی کۆلێژی پەروەردەی زانکۆی سەلاحەددین تەواوکردووە. ـ 2006 بە پلەی زۆرباشەی باڵا ماستەری لە بەشی کوردی کۆلێژی پەروەردەی زانکۆی سەلاحەدین تەواوکردووە و نامەکەشی لەژێر ناونیشانی (واتاو دەوروبەر). ـ نازناوی زانستیی (مامۆستای یاریدەدەر) لە 26/ ٤/ ٢٠٠٦وەرگرتووە. ـ نازناوی زانستیی (مامۆستا)ی لە ٢٠١6/2/7وەرگرتووە. ـ دکتۆرای لە ٢٠١5/6/8 لە بەشی کوردی زانکۆی دهۆک تەواوکردووە و نامەی دکتۆراکەشی لەژێر ناونیشانی (زمانی ئاماژە، زمانی نابیستان وەکو نمونە). -نازناوی پرۆفیسۆری یاریدەدەری لە(٢٠٢١/١٢/١٦) وەرگرتووە. ئێستا مامۆستای بەشی کوردی لە کۆلێژی پەروەردەی بنەڕەتیی زانکۆی سەلاحەددین.
9. **وشە سەرەکیەکان**	زمانەوانی کارەکی –وەرگێران –جۆرەکانی وەرگێران .مێژوی وەرگێران -فەرهەنگ – فەرهەنگسازی –جۆرەکانی فەرهەنگ- زاراوەسازی –کێشەکانی زاراوەدانان –ڕێبازەکانی داڕشتنی زاراوە-زمانەوانی بەرامبەری-زمانەوانی بەراوردی-زمان وئایین،نەتەوە،ڕۆشنبیری،سیاسە

10. **ناوەرۆکی گشتی کۆرسەکان:**

لێرە مامۆستای وانەبێژ باس لە کۆرسەکان دەکات بە شێوەیەکی گشتی کە پێویستە ئەم خاڵانەی خوارەوە بگرتەوە:

- **گرنگی خوێندنی کۆرسەککان (بابەتەکە)**

زمانەوانی کارەکی وەکو بابەتێکی گرینگی بەشی کوردی کۆلێژی پەروەردەی بنەڕەتییە چونکە ئەم بابەتە مامۆستایان پێویستە ئاشنایەتیان لەگەڵیدا هەبێت، بۆ ئەوەی کە بزانن زمانەوانی کارەکی چییە ،بوارەکانی کامانەن و چۆن کاری لەسەر دەکرێت ولە ژیانی رۆژانەداسودی چییە، کاتێک دەچنە ژیانی کارەکییەوەوەکو مامۆستا تا چ ڕادەیەک دەتوانن سودی لێببینن بۆمامەڵەکردن لەگەل قوتابیاندا

- **تێگەیشتنی چەمکی سەرەکی کۆرسەکان**

ئەم کۆرســـە لە کۆمەڵێك چەمکی ســـەرەکی پێکهاتووە کەپێویســـتە قوتابی بەشـــی کوردی شـــارەزایی لێیهەبیت،وەک پێناســـە و چەمکی زمانەوانی کارەکیی، بوارەکانی،مێژوی ســـەرهەلدانی ئەم زانســـتە ،مێژوی هەریەک لەو بوارانەوتایبەتمەندی بوراەکان وڕێگا پراکتیکییەکانی تایبەت بەبوارەکان بزانن.

11. **ئامانجەکانی هەردوو کۆرس**

لێرەدا ئامانج و مەبەستی تایبەتی من لەخوێندنی ئەم بابەتە ئەوەیە کە زمانەوانی کارەکی وەك بابەتێکی گرینگ و سەربەخۆ بناسێنم و گرنگی ئەم بابەتەیان بۆ روونبکەمەوە و چەمک و پێناسەو مێژوی ئەم زانستە باس بکەین کە چۆن ساەری هەلداوە،چۆنبەکاردێت دەکرێت،چۆن جیای بکەنەوە لەزمانەوانی تیۆری وزانستەکانی تر ،هەروەها،بۆ ئەم مەبەستەش چەندین رێگا و شێواز باس دەکەین تاوەکو بەشێوەیەکی تیۆری کە قوتابیان بتوانن بە پراکتیکی قوتابیەکانیان فێر بکەن.

12. **ئەرکەکانی قوتابی**

. خۆئامادەکردنی قوتابیان لەهەر وانەیەکدا، وەك ئەرکێکی ســـەر شـــانیان بـە خوێنـدنـەوەیپـەرتووکی لـەبـەر دەســـتـدا بوویپرۆگرامی پریـاردراو، و خوێندنەوەی سەرچاوەی تری تایبەت بە بابەتەکانی وانەکە. بەمەبەستی

دروســــتكردنی بازنەیگفتوگۆ لەناو پۆلدا و،گۆڕینەوەیڕاو بۆچوونەکانیان. تاوەکو وانەکە بەشـــێوەیەکی باش بەڕێوە بچێت، زۆرترین قوتابییان تێیدا ســـوودمەندبن، دەبێت قوتابییان هەوڵبدەن لەنەهاتن دوور بکەونەوە و، بەشـێوەیەکی ڕێکوپێك ئامادەی وانەکان بن و پابەندی دەوامکردن بن. ئەو ســـەرچاوانەش گرنگن و پێویســـتن بییانخوێنینەوەو، لەگەڵراڤەو شیکردنەوەی مامۆستا و گفتوگۆی نێوان قوتابییان و مامۆستا، تێبینییەکان لەلای خۆیان تۆمار بکەن، کەواتە تێبینی وانەکان (محازرەکان) و ئەو تێبینییانەی، کە مامۆستا لەمیانەی راڤەی وانەکاندا پێشکەشیان دەکات، زیاتر بۆپالپشـــتکردنە نەك وەك جێگرەوەی نووســـینەوە لەپەڕاوەکان (واتە: جگە لەوەی کە لەپاوەر پۆینت نووســـراوە، دەبیت قوتابی تیبینییەکانی خۆشـــی لەپەڕاوەکەتۆماربکات)، بەئامادەکراویی بێتە ناو پۆلەکە. ئەمانەگشـــتیان بنەمای ســـەرکەوتنی وانەکانی بابەتەکەن.جگە لەمانە دەبێت قوتابیان سەرو باسێك سەبارەت بە وانەکەیان ئەو بابەتانەی نزیکن لەم وانەیە ئامادە بکەن، پاشـان لە ناو پۆلدا پیشـکەشـی بکەن و گفتوگۆ بکرێت.
13. ڕێگەی وانەوتنەوە بەکارهێنانی (پاوەر پۆینت) بۆ ناونیشـانە سـەرەکییەکان و سـەردێر و پێناسـەو پوختەو دەرەنجامەکان. هەروەها بۆپۆلینکردنی بابەتەکان وڕاڤەکردن و ڕوونکردنەوەی خاڵیگرنگ و پێویستییەکان، هەروەها بەکارهێنانی کتیب، تاوەکو بوار بەفێرخوازان بدرێت لەناو پۆلدا بەیارمەتییەکتری بابەتەکان پراکتیزە بکەن.
14. سیستەمی هەڵسەنگاندن فێرخوازان دەبێت تاقیکردنەوەیەکی کتێبی داخراو، لەنیوەی کۆرسەکەدائەنجامبدەن، کە (٣٠)نمرەی لەسەرە، لەگەڵ (10)نمرەی تریش لەسەر چالاکی و بەشداربوونی قوتابی لەگفتوگۆو ئەنجامدانی سیمناری ناو پۆل دادەنریت .کەواتە ئەمانەگشتی نمرەی کۆششی کۆرسی قوتابیپێکدینن کە دەکاتە (40)نمرەو، تاقیکردنەوەیەکیش لە کۆتایی کۆرسـدائەنجام دەدرێت،

که (60) نمرەی لەســـــەرەو، لەگەڵ (40) نمرەکەی کۆشـــــشـــــی کۆرســـــدا کۆدەکرێتەوە.
کەواتە نمرەیگشتی کۆرسەکە بەم شێوەیەی خوارەوە دابەش دەکرێت:
- تاقیکردنەوەییەکەمی میدتێرم٣٠% ،
- بەشداری ناوپۆلی قوتابی و ئەنجامدانی ئەرکەکان 10% .
- تاقیکردنەوەی کۆتایی 60% .
بەشــــداربوون و چالاکییەکانی ناوپۆل، ئەنجامدانی ئەرکەکان و ئامادەبوون لەپۆلدا لە لایەن وانەبێژ بەدریژایی کۆرسەکەهەڵدەسەنگیندرین، ئەمەش بۆ ئەو حالەتانە زۆر بەســــوودە، کەوا ئەنجامی نمرەی تاقیکردنەوەکانیان لە لیواردایە (لەژێر پەنجادا)،تاوەکو پلەی کۆتاییان بۆ دابنرێت .
تاقیکردنەوەو ئەرکەکانی ماڵەوەپێویستییان بە شیکردنەوەی زیاترو راڤەکردن هەیە، نەك تەنها ئەزبەرکردنی بابەت و وانەکان .

15. دەرئەنجامەکانی فێربوونتی

زانیــاری وەردەگـرن لـەســـــەر گـرنـگـی وبەرفـراونـی ئەم زانســـــتەولـق وتەوەرەجۆربەجۆرەکانی ،زانینی بەکارهێنان و سود وەرگرتنیان بۆ ژیانیکەرەکیان

16. لیستی سەرچاوە

1- ئاورەحمانی حاجی مارف،فرهەنگی میدیا،چاپخانەی حاجی هاشم
2- بدرخان ســــندی،فەرهەنگی یەکگرتووی کورد پیویســــتەییەکی نەتەوایەتیی مەزنە ،گۆڤاری نووسەری نوێ .ژمارە (١٩)، هەولێر.
3- ڕۆژان نوری ،(٢٠١٣) ،فەرهەنگی زمان وزاراوەســــازی کوردی،بڵاوکراوەکانی چاپخانەی چوارچرا.چاپی دووەم،سلێمانی.
4- ســــاکـار عبداللە حســـن (٢٠١٤)،خۆخزانی وشــــە بۆنوئیدیۆم لەزمـانی کوردیدا،نـامەی ماستەر،کۆلیژی زمان،زانکۆی سلێمانی ،سلێمانی.
5-سەلام ناوخۆش ،نەریمان خۆشناو(٢٠٠٩)،زمانەوانی کارەکی،بەرگەکانی یەکەم،دووەم وسێیەم ،چاپخانەی منارە. هەولێر.
6 – عبدولوەهاب خالید موسـا(٢٠١٠)،دەسـتپێکەک بۆ زمانڤانیا کارەکی ،چاپخانەی ڕۆشـنبیری هەولێر
7- نەریمـان خۆشـــنـاو)٢٠١٦)،زمـانەوانی کـارەکی بەرگی یەکەم ودووەم،چـاپخـانەی ڕژهەڵات ،هەولێر
8- بـنەماوپێکهاتەکانی زاراوە لەزمانی کوردیدا(٢٠١١)،شهاب شێخ تەیب
9- احمـد تـاقـانـە(1977)،لەبـارەی هەنـدێ لە زاراوەوئیـدیۆمی کوردییەوە،گۆڤـاری رۆژی کوردستانژمارە(٤٣-٤٤)بەخدا.

10—جەمال عبدول(٢٠٠٨)،بیردۆزی گشـــتی زاراوە دانان ویەکخســـتن وتۆمارســـازی،گۆڤاری وەشت ، ژمارە(١)،سلێمانی .	
17. بابەتەکان	**ناوی مامۆستای وانەبێژ**
• **هەفتەی یەکەم –چەمکوپێناسەی زانستی زمان** • **هەفتەی دووەم لقەکانی زمانەوانی.** • **هەفتەی سێیەم** – زمانەوانی کارەکی چەمک وپێناسەی • **هەفتەی چوارەم – سروشت وبوارەکانی** • **هەفتەی پێنجەم** –لقەکانی زمانەوانی کارەکی (وەرگێران) پێناسە ،مەرجەکانی وەرگێران • **هەفتەیشەشەم** – وەرگێرانی زارەکی و جۆرەکانی • **هەفتەی حەوتەم** – ڕێبازەکانی وەرگێران • **هەفتەی هەشتەم** –بایەخی وەرگێران • **هەفتەی نۆیەم مێژوی** وەرگێران • **هەفتەی دەیەم – دەسپێکردنی ڕاهێنانی قوتابیان لە قوتابخانەکان** • **هەفتەی یازدەهەم - ڕاهێنان** • **هەفتەی دوازدەهەم – ڕاهێنان** • **هەفتەی سێزدەهەم – ڕاهێنان** • **هەفتەی چواردەهەم – ڕاهێنان** • **هەفتەی پازدەهەم -ڕاهێنان** • **هەفتەی شازدەهەم—ڕاهێنان** • **هەفتەی حەڤدە _تاقیکردنەوەی کۆتایی کۆرس** • **هەفتەی هەژدە –پشوو** • **هەفتەی نۆزدە –فەرهەنگسازی ،فرهەنگەکانی زمانی کوردی** • **هەفتەی بیست-ریزبوونی فەرهەنگی** • **هەفتەی بیست ویەک_جۆرەکانی فەرهەنگ** • **هەفتەی بیست ودوو_زمانەوانی بەرامبەری-زمانەوانی بەراوردی** • **هەفتەی بیست وسێ_کۆزمانەوانی جەمک ، پیناسە ،مێژوو** • **هەفتەی بیست وچوار_پەیوەندی کۆزمانەوانیبە زانستەکانی ترەوە** • **هەفتەی بیست وپێنج_زمان و ئاین** • **هەفتەی بیست وشەش_زمان و سیاسەت** • **هەفتەی بیست وحەوت_زمان ونەتەوە** • **هەفتەی بیست وهەشت_زمان وزمان ورۆسنبیری** • **هەفتەی بیست ونۆ - زاراوەسازی** • **هەفتەی سی ێبازەکانی وەرگرتنی زاراوە**	**پ .ی .د.سازان رەزا معین**
19. پرسیارەکان:	

پ١- پێناسه، زمانەوانی کارەکی-وەرگێڕانی زارەکی-زمانەوانی سیاسی-فەرهەنگی نەتەوەیی-ریزبوونی واتایی-بەردی رەشید-وەرگێڕانی هاوکات-فەرهەنگسازی-زاراوەسازی-ریبازی داتاشین پ٢- بەوردی لەسەر ئەمانە بدوێ: وەرگێرانی وشە بەوشە-زمان و ئایین –زمان و رۆشنبیری-میژوی وەرگیران لای کورد پ٣- تێروانینەکان بۆ سروشتی کاری زمانەوانی کارەکی پ٤-مەرجەکانی وەرگێری سەرکەوتوو. پ٥- بۆچی وەرگێرانی وشە بەوشە بەخراپترین جۆری وەرگێڕان دادەنرێت پ٦-بە کام سەردەم دەگوتریت سەردەمی زیرینی وەرگیران.. پ٧-سودەکانی فەرهەنگ. پ٨- جیاوازیلە نێوان زمانەوانی بەرانبەریو زمانەوانی بەراوردبەچەند خالیک بخەرە روو پ٩- گیروگرفتەکانی دانانی زاراوە پ١٠-سودەکانی خوازە بۆزمان
20. تێبینی تر لێرە مامۆستای وانەبێژ دەتوانێت تێبینی وکۆمەنتی خۆی بنوسێت بۆ دەوڵەمەندکردنی پەرتووکەکەی.
21. پێداچوونەوەی هاوەڵ ئەم کۆرسبووکە دەبێت لەلایەن هاوەڵێکی ئەکادیمیەوە سەیر بکرێت و ناوەڕۆکی بابەتەکانی کۆرسەکە پەسەند بکات و جەند وشەیەک بنووسێت لەسەر شیاوی ناوەڕۆکی کۆرسەکە و واژووی لەسەر بکات. هاوەڵ ئەو کەسەیە کە زانیاری هەبێت لەسەر کۆرسەکە و دەبیت پلەی زانستی لە مامۆستا کەمتر نەبێت.